

Խ. ԱՐՈՎՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ
ՄԱՆԿԱՎԱՐԺԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ
2023-2024 ՈՒՍՏԱՐԻ, ՀԵՌԱԿԱ ՈՒՍՈՒՑՄԱՄԲ
ՄԱԳԻՍՏՐՈՍԻ ԿՐԹԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐՈՎ
ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՑԱՇԱՐ

ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ՝ Հասարակագիտություն

1. Հայկական լեռնաշխարհը որպես հայերի բնօրրան:
2. Վանի թագավորությունը /Ուրարտու/ Ք.ա. IX-VI դդ.:
3. Մեծ Հայքի միասնական թագավորության վերականգնումը. Արտաշես 1-ին:
4. Քրիստոնեության ընդունումը: Հայաստանը Արշակունիների օրոք IV-V դդ.:
5. Բագրատունյաց թագավորությունը Հայաստանում:
6. Կիլիկիայի հայկական իշխանության հաստատումը և ամրապնդումը: Թագավորության հռչակումը:
7. Հայ ազատագրական շարժումը XVII-րդ դարի 2-րդ կեսին - XVIII-րդ դարի սկզբներին. Իսրայել Օրի:
8. Ազատագրական պայքարը Սյունիքում և Արցախում 1720-ական թթ.:
9. Հայ ազատագրական շարժումը XVIII-րդ դարի 2-րդ կեսին: Հովսեփ Էմին: Հայաստանի ազատագրության ծրագիրը:
10. 1877-1878թթ. ռուս-թուրքական պատերազմը և Հայկական հարցի միջազգայնացումը:
11. Հայ ազատագրական խմբակներն ու կազմակերպությունները 19-րդ դարի 70-80-ական թվականներին: Ազգային կուսակցությունների ձևավորումը:
12. Հայ ժողովուրդը առաջին աշխարհամարտի տարիներին: Հայոց Մեծ Եղեռնը և 1915 թ. ինքնապաշտպանական հերոսամարտերը:
13. Հայաստանի հանրապետությունը 1918-1920 թթ.:
14. 1920թ. թուրք-հայկական պատերազմը: ՀՀ անկումը: Հայաստանի խորհրդայնացումը:
15. Հայրենիք-սփյուռք առնչությունները 1920-1990 թվականներին: Սփյուռքահայության ներգաղթը:
16. Արցախյան շարժման նոր փուլը: Հայաստանի Հանրապետության հռչակումը 1991 թ.:
17. Եզիպտոսը Հին և Միջին թագավորությունների շրջանում:
18. Ասորեստանը Ք. ա. II հազարամյակում:

19. Հին Խեթական թագավորությունը:
20. Կրետե-միկենյան քաղաքակրթությունը:
21. Ալեքսանդր Մակեդոնացու արևելյան արշավանքները: Աքեմենյան տերության կործանումը:
22. Հելլենիստական մշակույթի կենտրոնները:
23. Երկրորդ եռապետությունը Հռոմում: Օկտավիանոս Օգոստոսի պրինցիպատը:
24. Արևելյան հռոմեական կայսրություն (Բյուզանդիա) կազմավորումը:
25. Խաչակրաց արշավանքների նախադրյալները և հետևանքները:
26. Վերածնությունը և հումանիզմը Իտալիայում:
27. Ռեֆորմացիոն շարժման գաղափարաբանությունը. Մարտին Լյութեր, Ժան Կալվին:
28. Իսլամի առաջացումը և խալիֆայության կազմավորումը:
29. Աշխարհագրական Մեծ հայտնագործությունները և դրանց հետևանքները:
30. Անգլիական բուրժուական հեղափոխության նախադրյալները և փուլերը:
31. Ֆրանսիական Մեծ հեղափոխության փուլերն ու քաղաքական ակումբները Վեննայի կոնգրեսը և Եվրոպայի քաղաքական նոր քարտեզը:
32. Ֆրանս-պրուսական պատերազմն ու Գերմանական կայսրության հռչակումը:
33. Միջազգային հարաբերությունները Եվրոպայում 19-րդ դարի վերջին քառորդին. դաշինքներ և հակամարտություններ. Եռյակ միություն և Անտանտ:
34. Բոսնիական ճգնաժամը: Առաջին աշխարհամարտի սկիզբը:
35. Փարիզի վեհաժողովը: Ազգերի Լիգայի ստեղծումը:
36. Մերձավորարևելյան ճգնաժամը: Լոզանի վեհաժողովը:
37. Երկրորդ համաշխարհային պատերազմի ավարտը և արդյունքները:
38. ՄԱԿ-ի ստեղծումը:
39. Սառը պատերազմի պատճառները և սկիզբը. Երկբևեռ աշխարհի ձևավորումը:
40. Կարիբյան ճգնաժամը և նրա ազդեցությունը միջազգային հարաբերությունների բնույթի վերափոխման գործում:
41. Խորհրդային համակարգի փլուզումը /1991 թ. մարտ-դեկտեմբեր/:
42. Պետության առաջացման տեսությունները:
43. Պետության հասկացությունը և հատկանիշները, պետության գործառույթները:
44. Պետության կառուցվածքի ձև հասկացությունը և դրա տեսակները:
45. Պետության կառավարման ձևերը:
46. Քաղաքական ընտրախավ /էլիտա/ կառուցվածքը:
47. Քաղաքական վարչակարգ /ռեժիմ/:
48. Ամբողջատիրական վարչակարգ:

49. Հեղինակագործություն /ավտորիարիզմ/:
50. Ժողովրդավարական քաղաքական վարչակարգ:
51. Քաղաքական կուսակցություն. էությունը և հատկանիշները:
52. Կուսակցական համակարգեր. հասկացությունը, կառուցվածքը:
53. Ընտրություններ և ընտրական համակարգեր:
54. Քաղաքական համակարգի հասկացությունը, կառուցվածքը, հիմնական սուբյեկտները:
55. Իրավունքի հասկացությունը և հատկանիշները:
56. Իրավունքի սկզբունքների հասկացությունը և դասակարգումը:
57. Իրավական պետության հասկացությունը և սկզբունքները:
58. Քաղաքացիական հասարակության հասկացությունը և հատկանիշները:
59. Սոցիալական պետության հասկացությունը և հատկանիշները:
60. Իրավահարաբերություններ, դրանց տարրերը, իրավագիտակցություն. Կառուցվածքը և մակարդակները:
61. Սահմանադրական իրավունքի առարկան, մեթոդը, նորմերը, ինստիտուտները:
62. Սահմանադրության էությունը և հասկացությունը:
63. Մարդու և քաղաքացու սահմանադրաիրավական կարգավիճակը:
64. Սահմանադրական իրավունքների, ազատությունների սահմանափակման հիմքերը:
65. ՀՀ քաղաքացիության հասկացությունը, սկզբունքները, ձեռքբերման հիմքերն ու կարգը:
66. ՀՀ կառավարությունը պետական կառավարման մարմինների համակարգում:
67. Ազգային ժողովը որպես ներկայացուցչական և օրենսդիր մարմին:
68. ՀՀ դատական իշխանության մարմինների համակարգը, կազմակերպման և գործունեության կարգը:
69. Սահմանադրական արդարադատությունը սահմանադրական վերահսկողության համակարգում:
70. Ընտանեկան իրավունքի առարկան և հիմնասկզբունքները:
71. Աշխատանքային իրավունք: Աղբյուրները, կարգավորման մեխանիզմները:
72. Միջազգային իրավունքի առարկան, աղբյուրները, սուբյեկտները և հիմնարար սկզբունքները:

Առաջարկվող գրականության ցանկ

Գրքեր

1. Ասիայի և Աֆրիկայի երկրների միջին դարերի պատմություն, Ե., 1973, 607 էջ:
2. Ասիայի և Աֆրիկայի երկրների նոր պատմություն, Ե., 1978, 711 էջ:
3. Բայբուրդյան Վ., Իրանի պատմություն, Ե., 2005, 782 էջ:
4. Գրիգորյան Զ. Տ., Դասախոսություններ ՍՍՀՄ պատմության 1801-1861, Ե., 1975, 374 էջ:
5. Գրիգորյան Զ. Տ., ՍՍՀՄ պատմություն, XIXդ. 60-90-ական թթ. «Դասախոսություններ», Ե., 1986, 228 էջ :
6. Կարապետյան Մ. Ս., Հայաստանը 1912-1920 թթ., Երևան, 2003, 305 էջ :
7. Կարապետյան Մ. Ս., Գևորգյան Է. Գ., Հայաստանը 1920-1991 թթ., Երևան, 2007, 448 էջ:
8. Հայ ժողովրդի պատմություն, բուհական դասագիրք, Երևան, 1975, հ. 1, 783 էջ, , 1979, հ. 2, 983 էջ:
9. Հին Հունաստանի պատմություն, խմբ. Վ.Ի.Ավդիև, Ե., 1982, 584 էջ:
10. ՀՀ սահմանադրական իրավունք. Դասագիրք բուհերի համար, Եր. 2012, 736 էջ:
11. Միջին դարերի պատմություն, Ե., 1975, Հ. 1, էջ 824, 1978, հ-2, 451 էջ :
12. Ներսեսյանց Վ.Ս. Իրավունքի և պետության տեսություն, Եր. 2001, 300 էջ:
1. Քաղաքագիտություն: Ուս. ձեռնարկ ԲՈՒՀ-երի ուսանողների համար. Եր., 2006, 586 էջ:
2. Քաղաքագիտություն: Հանրագիտական բառարան: Եր., 2004, 487 էջ:
3. Ալեքսանյան Ա. Արեւմտյան ժողովրդավարությունների քաղաքական
4. համակարգեր. տեսություն եւ արդիականություն, Եր., «Վան Արյան», 2009, 300
5. էջ:
6. Ալիշան Ղ. Քաղաքական աշխարհագրություն: Վիեննա, 1853:
7. Գաբուկյան Կ. Քաղաքական մշակույթ. հատուկ դասընթաց, ԵՊՀ, 2007, Եր., 92
8. էջ:
9. 5. Մակլին Ա. Օքսֆորդի բառարան. քաղաքագիտություն եւ քաղաքականություն.
10. թարգմ. անգլ., Եր., 2003, 592 էջ:
11. 6. Մինասյան Մ. Հայաստանի պատմության աշխարհագրական հիմերը:
12. Հայրենիք, Բոստոն, 1925, հուլիս, էջ 41-58, 1925 օգոստոս, էջ 59-81:
13. 7. Նավասարդյան Վ. Նեղուցները. Վոսփոր եւ Դարդանել: Թրքական ջրուղիները
14. եւ Հայ դատը: Կահիրե, 1947, 477 էջ:
15. 8. Ներսիսյան Ա. Հայաստանը աշխարհաքաղաքական մեծ խաղատախտակում,

16. Վանաձոր, 2013, 332 էջ:
17. 9. Շանթ Լ. Մեր անկախությունը, Պոսթրն, 1925, 306 էջ:
18. 10. Շափաղաթյան Հ. Քաղաքական մասնակցության արդի հիմնախնդիրները, Եր., 19. 2007, 160 էջ:
20. 11. Շիրինյան Լ. Ռուբեն. Հայաստանի վերակերտումի ռազմավարությունը
21. (երկրաքաղաքական վերլուծություն): Եր., 2004, 188 էջ:
22. Շիրինյան Լ. Նոր աշխարհակարգը եւ Հայաստանը (երկրաքաղաքական-քաղաքակրթական ակնարկ): Եր., 2006, 208 էջ:
23. Սաֆարյան Գ., Իրավունքի պատմության և տեսության հիմնահարցեր., Եր., 2010, էջ 395-410, 427-434, 458-460, 479-482, 488-491:
24. Ներսեսյանց Վ.Ս., Իրավունքի և պետության տեսություն.- Եր., 2001, էջ 29-40, 86-91, 135-141, 155-174, 265-279:
25. Բարսեղյան Տ.Կ., Քաղաքացիական իրավունք.- Եր., 2000, էջ 27-58, 64-72:
26. ՀՀ Սահմանադրություն (Փոփոխություններով).- Եր., 2009, էջ 8-24, 50-60:
27. ՀՀ Օրենքը «Տեղական ինքնակառավարման մասին» (ընդունվել է 07.05.2002):
28. Ասլանյան Ա., Հայաստանի պետության և իրավունքի պատմություն.- Եր., 2009:
29. Պողոսյան Է. Վ., Հայաստանի պետության և իրավունքի պատմություն.- Եր., 2009
30. Антология мировой политической мысли. Т. 2. Зарубежная политическая мысль.
31. XX век М., 1997, 831с.
32. 27. Арендт Х. Истоки тоталитаризма. М., 1996, 672 с.
33. 28. Аристотель. Политика. Афинская полития. М., 1997, 487 с.
34. 29. Арон Р. Демократия и тоталитаризм. М., 1993, 303 с.
35. 30. Ашин Г. Современные теории элит. Критический очерк. М., Междунар.
36. отношения, 1985, 256 с.
37. Вебер М. Политика как призвание и профессия, Избранные произведения: Пер. с
38. нем./Сост., общ. ред. и послесл. Ю. Н. Давыдова; Предисл. П. П. Гайденоко. М.,
39. 1990, 808 с.
40. Гаджиев К. Политология. Базовый курс. Учебник. 2-е изд., перераб. и доп. М.,
41. 2001, 505 с.
42. Егер О., Всемирная история. В четырех томах. С.Пб - М. 2001-2002, сс. 664, 608, 560, 624.
43. История древнего Востока. Зарождение древнейших классовых обществ и первые очаги рабовладельческой цивилизации: часть вторая (Передняя Азия, Египет), (под редакцией Г.М. Бонгард-Левина).М. 1989, 623с.
44. История древнего Востока, (под редакцией В.И. Кузищина). М. 2001, 462с.

45. История средних веков., М. ,2010, 472 с.
46. История России, Под ред. А. Н. Сахарова, т. 1, М. 2008, 2007, 655с, т. 2, М., 506с.
47. Новая история ч.1, /1640-1870/ , пол. Рел. Акад А.Л.Нарочницкого, М. 1978, 719с.
48. Новейшая история стран Европы и Америки XX век. 1900-1945г. Часть 1. М., 2003, 464с.
49. Новейшая история стран Европы и Америки XX век. 1945- 2000гг. Часть М., 2004, 256с.

Նորմատիվ ակտեր

1. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ (ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՎ) (Ընդունվել է 1995թ. հուլիսի 5-ի ՀՀ հանրաքվեով: Սահմանադրության փոփոխությունները կատարվել են 2005թ. նոյեմբերի 27-ի ՀՀ հանրաքվեով) <http://www.concourt.am/armenian/constitutions/index.htm>
2. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ (ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՎ) (Ընդունվել է 2015թ. դեկտեմբերի 6-ի ՀՀ հանրաքվեով):

Համացանցային հղումներ

1. <http://www.concourt.am/armenian/constitutions/index.htm>
2. <http://www.concourt.am/armenian/library/cclibrary/2010/sahmanadrakan2010.pdf>